

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ В МЕНЕДЖМЕНТІ, ГАЛУЗЯХ СПОРТУ, ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

*Тези доповідей
III Міжнародної студентської наукової конференції
(26-27 вересня 2024 року, м. Львів)*

*За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК*

Львів -2024

УДК 338.48:379(477)

**АНАЛІЗ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ЛІКВІДАЦІЇ КРИЗОВИХ
ЯВИЩ У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В УКРАЇНІ**

Тарас КРИЖАНІВСЬКИЙ

аспірант

Ілля КСЬОНЖЕНКО

студент

Науковий керівник – **Володимир СЕМЦОВ**

д-р. екон. наук, доцент,

Львівський університет бізнесу та права (Україна)

Галузь туризму в Україні в докризовий період демонструвала гарну динаміку розвитку, що позитивно впливало на формування дохідної частини бюджету місцевого і державного рівнів. Нині ситуація кардинально змінилася, адже Україна переживає так званий другий етап кризи. Перший кризовий етап для України був пов'язаний із настанням усесвітньої пандемії COVID-19 2020 року, а другий етап датується початком повномасштабної війни в Україні 2022 року. Усі вищенаведені чинники негативно впливають на функціонування й розвиток туристичної галузі. Зважаючи на вищезгадані кризові етапи, варто проаналізувати досвід іноземних країн і виокремити важливі факти, які зможуть слугувати орієнтиром для пошуку шляхів виходу з кризи саме туристичної галузі України, коли йдеться про нарощування її докризових темпів розвитку.

Іноземний досвід функціонування туристичної галузі в умовах кризи COVID-19 свідчить, що, незважаючи на швидке реагування з боку урядів розвинених країн світу, вжиття належних заходів для боротьби з коронавірусом, наслідки пандемії COVID-19 для функціонування галузі туризму та рекреації, згідно зі статистичними даними, були надзвичайно негативними й критичними. Згідно зі статистичними даними аналітиків, упродовж перших восьми місяців 2020 року туристичний потік у Європейському Союзі знизився на 68%, що призвело до збитків у розмірі приблизно 1 мільярд євро щомісяця для туристичної галузі. Ситуація була особливо складною в країнах із високою популярністю серед туристів, таких

як Франція, Іспанія, Італія, Греція, Португалія, Мальта й Кіпр [1]. Показники збитків туристичної галузі ЄС у квітні–травні 2020 року свідчать про значні втрати: Італія (-96%), Хорватія (-86%), Кіпр (-78%), Франція (-70%), Іспанія (-51%), Словенія (-56%) [2].

Аналізуючи іноземний досвід, зазначимо, що країни ЄС ухвалили рішення щодо підтримання ключових секторів економіки, які зосереджені на пом'якшенні соціально-економічних наслідків. Серед найважливішого – запровадження двох основних підходів, зокрема:

- надання доступних кредитних ліній для підтримання бізнесу й відтермінування виплат за борговими та податковими зобов'язаннями [3];
- підтримання туристичної галузі, яка максимально постраждала через відсутність зовнішнього туриста [4].

Серед інших заходів подолання наслідків кризових явищ можна виокремити такі:

- регулювання ставок податку на додану вартість для підприємств сфери гостинності (найпоширеніше на Кіпрі, у Швейцарії та Угорщині);
- проведення реструктуризації місцевих податків, включаючи податки на туристичну нерухомість (у Греції, Швейцарії та на Мальті);
- реалізація додаткових програм кредитування й надання кредитних гарантій (в Австрії, Франції та Іспанії);
- надання субвенцій для інвестицій і модернізації туристичної інфраструктури, реалізоване в Австрії, Франції, Іспанії, Німеччині, Словаччині, Словенії, Швейцарії та Італії;
- збільшення фінансування потреб туристичної галузі (в Австрії та Іспанії);
- зміцнення внутрішньої рекламної підтримки для галузі туризму (в Австрії, Франції, Іспанії, Ірландії, Словаччині, Словенії та Угорщині) [4].

Отже, проаналізувавши й підсумовуючи вивчений досвід подолання кризи в інших країнах світу, можемо стверджувати, що іноземний досвід підтримання туристично-рекреаційної сфери в умовах COVID-19 базувався

на пріоритетному напрямі функціонування малого та середнього бізнесу, зокрема у Німеччині, Франції, Італії і Польщі. Антикризова стратегія Франції, яка є однією з наймасштабніших в Європі, спрямована на підтримання громадян, що втратили роботу, а також на надання пільгових кредитів і податкових послаблень для туристичного сектора. Схожі програми було запроваджено в Іспанії, Італії та Великобританії. Окрім цього, на Сейшельських островах і в Еквадорі було відтерміновано сплату спеціальних податків у туристичній галузі, а Литва, Португалія, Польща й Іспанія забезпечили фінансову підтримку постраждалим від пандемії підприємствам. У Греції регіональна рада з питань туризму запровадила комунікаційний інструмент для координації розвитку та просування туристичної галузі, включно з кризовим менеджментом. Хорватія реалізувала низку заходів для підтримання туристичного бізнесу, зокрема відтермінування сплати зборів, туристичних податків і підвищення ліквідності підприємств туристичної галузі. Також зазначимо, що в Україні застосування вищенаведених методів боротьби з кризою буде актуальним і для подолання першого етапу кризи (йдеться про пандемію COVID-19), і для подолання кризових явищ після завершення війни. Вищезгадані шляхи й методи можуть слугувати пріоритетним напрямом відновлення туристично-рекреаційної сфери до рівня докризових показників.

Список використаних джерел:

1. COVID-19 is a ticking time bomb for Europe's tourism industry. URL: <http://surl.li/yqyjql>
2. European Tourism. Trends & Prospects Q2/2020. URL: https://etccorporate.org/uploads/2020/07/ETC-QuarterlyReport-Q2-2020_Final-Public.pdf
3. Supporting European tourism. URL: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/index_en.htm
4. Qiu R.T., Park J., Li S., Song H. Social costs of tourism during the COVID-19 pandemic. *Annals of Tourism Research*. 2020. Vol. 84. P. 102994.